

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМА

«БЖЗҚ» АҚ 2025 жылы жүргізілген әлеуметтік зерттеу нәтижелерін ұсынды

Қазақстандықтардың зейнетақы жүйесі саласындағы қаржылық сауаттылығы артып келеді: азаматтар зейнетақы жүйесінің қалай жұмыс істейтінін және ол арқылы қандай мүмкіндіктерге қол жеткізуге болатынын барған сайын жақсы түсінуде. Мұны 2025 жылы жүргізілген тәуелсіз социологиялық зерттеу нәтижелері растады.

Сауалнаманың негізгі мақсаты – Қазақстан халқының зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы қаржылық сауаттылық деңгейін, зейнетақы жүйесіне деген сенім дәрежесін және азаматтардың жинақтаушы модельге тартылу деңгейін айқындау.

Қазақстан халқының зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы қаржылық сауаттылық деңгейі респонденттердің жынысын, жас ерекшеліктерін, аумақтық және әлеуметтік мәртебелерін ескере отырып бағаланды.

Зерттеу жалпыұлттық репрезентативті сауалнама әдісімен жүргізілді. Іріктемеге Қазақстанның барлық өңірлерінен, оның ішінде 17 облыс пен республикалық маңызы бар 3 қаладан (Астана, Алматы, Шымкент) 3 000 респондент қатысты. Сауалнама ауылдық және қалалық жерлерде тұратын 18 жастан асқан ересек тұрғындар арасында жүргізілді. Барлығы 1 473 ер адам және 1 527 әйел азаматша сұралды. Әлеуметтік мәртебе бойынша бөлініс мынадай: жалдамалы қызметкерлер – 2 031 адам (67,70%), өзін-өзі жұмыспен қамтығандар – 831 адам (27,70%), жұмыссыздар – 138 адам (4,60%).

Зерттеу сауалнамасының негізгі бөлімі Қазақстан халқының зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы қаржылық сауаттылығын анықтауға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесіне және «БЖЗҚ» АҚ-ға (БЖЗҚ, Қор) деген сенім деңгейін, Қор қызметі туралы ақпараттың қолжетімділігі, хабардарлық дәрежесі мен қабылдануын бағалауға бағытталған 26 сұрақтан тұрды.

Зерттеу нәтижелері азаматтарды қаржылық сауаттылықтың базалық және озық деңгейлері бойынша жіктеуге мүмкіндік берді.

Базалық деңгей

Қаржылық сауаттылықтың базалық деңгейіне арналған сұрақтар зейнетақымен қамсыздандыру бойынша жауапкершілік, Қазақстандық зейнетақы жүйесінің құрылымы, зейнетақы төлемдерінің түрлері, мөлшері мен көздері, Қордың функциялары, сондай-ақ Қазақстан Республикасындағы ресми зейнеткерлік жас туралы білімді анықтауға бағытталды. Аталмыш деңгей бойынша респонденттердің нәтижесі 74,2%-ды (өткен жылы – 73,8%) құрады.

Сауалнаманың еліміздегі зейнетақы төлемдерінің түрлеріне қатысты сұрақтарына 1 748 респондент (58,3%) Қазақстанда зейнетақы төлемдерінің екі көзі бар екенін білетіндерін көрсетті: мемлекеттік бюджеттен төленетін (базалық және ынтымақты зейнетақы) және міндетті әрі ерікті жарналар есебінен қалыптасқан жинақтардан БЖЗҚ-дан төленетін төлемдер. Бұл көрсеткіш зейнетақы жүйесінің негізгі элементтері туралы жеткілікті деңгейдегі хабардарлықты және оның аралас моделін түсінуді білдіреді.

«БЖЗҚ немен айналысады?» деген сұраққа 1 491 респондент (49,7%) дұрыс жауап беріп, Қор міндетті және ерікті зейнетақы жарналарын жинаумен, зейнетақы жинақтарын есепке алумен және жинақтар есебінен зейнетақы төлемдерін жүзеге асырумен айналысатынын көрсетті.

«БЖЗҚ-ға аударылатын зейнетақы жарналарының қандай түрлерін білесіз?» деген сұраққа берілген жауаптар халықтың зейнетақы жарналарының негізгі түрлерін жақсы білетінін

көрсетті. Ең танымал түрі – міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ), оны респонденттердің 90,1%-ы біледі. 2 413 респондент (80,4%) МЗЖ мөлшері табыстың 10%-ын құрайтынын дұрыс атап өтті.

Міндетті зейнетақы жарналарының қосымша түрлері (ЖМЗЖ) туралы хабардар респонденттер үлесі – 25,6%, ал зиянды еңбек жағдайларында жұмыс істейтін қызметкерлер үшін жұмыс беруші төлейтін міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары (МКЗЖ) туралы – 21,2%. Сонымен қатар, респонденттердің айтарлықтай бөлігі (43,2%) ерікті зейнетақы жарналары (ЕЗЖ) мүмкіндігін білетінін көрсетті, бұл ұзақ мерзімді қаржылық жоспарлауға және зейнетақы капиталын өз бетінше қалыптастыруға деген қызығушылықтың артқанын білдіреді.

«Қазақстандағы зейнеткерлік жас қандай?» деген сұраққа 2 523 респондент (84,1%) елімізде зейнеткерлікке шығудың сараланған жасы белгіленгенін дұрыс көрсетті: ер адамдар үшін – 63 жас, ал әйелдер үшін 2025 жылы – 61 жас. Бұл қолданыстағы зейнетақы саясатын және әйелдердің зейнеткерлік жасына қатысты соңғы жылдардағы өзгерістерді жақсы түсінетінін аңғартады.

Жұмыспен қамтылу мәртебесі зейнеткерлік жас туралы білімнің дәлдігіне елеулі әсер ететіні байқалды. Жалдамалы қызметкерлер – ең хабардар топ (84,9%), себебі олар жұмыс берушілермен, бухгалтериямен жүйелі түрде байланыста болады және ресми ақпаратты жиі алады. Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар жалдамалы қызметкерлерге қарағанда азырақ, бірақ жұмыссыздарға қарағанда жақсырақ хабардар (82,8%). Ал жұмыссыздар арасында қате жауаптар үлесі жоғары – дұрыс жауап 79,7%.

«Жеке зейнетақы шотыңыздағы қаражаттың жай-күйін қалай білуге болады?» деген сұраққа 2 959 респондент (98,6%) дұрыс жауап берді. Олар бұл ақпаратты БЖЗҚ-ға жеке жүгіну арқылы, пошта немесе электрондық пошта арқылы алынатын үзінді көшірме, БЖЗҚ сайты мен мобильді қосымшасындағы жеке кабинет, www.egov.kz электрондық үкімет порталы және ХҚКО арқылы білуге болатынын көрсетті.

Озық деңгей

Қаржылық сауаттылықтың озық деңгейін анықтау үшін респонденттерге зейнетақы активтерін инвестициялау қағидаттарын, зейнетақы төлемдерін есептеу тәртібін, зейнетақы аннуитеті тетігін, жинақтаушы зейнетақы жүйесіндегі салық салу ерекшеліктерін және зейнетақы жинақтарының сақталуына берілетін мемлекеттік кепілдікті түсінуді талап ететін сұрақтар ұсынылды. Сауалнама нәтижесі бойынша ілгері деңгейдің жалпы коэффициенті – 45,3% (өткен жылы – 45,2%).

«Инвестициялық кіріс алу үшін зейнетақы активтерін кім инвестициялайды?» деген сұраққа 1 745 респондент (58,2%) дұрыс жауап беріп, Қазақстан Республикасының Ұлттық банкін (ҚРҰБ) және/немесе салымшының таңдауы бойынша инвестициялық портфельді басқарушыларды (ИПБ) көрсетті. Респонденттердің шамамен үштен бірі (34,1%) сенімгерлікпен басқарушылар ретінде ҚРҰБ мен ИПБ-ны қатар атады. Бұл көрсеткіш жақсы деңгейдегі хабардарлықты көрсеткенімен, зейнетақы қаражатын басқару қағидаттарын толық түсіну үшін жеткіліксіз екенін аңғартады. 14,3% тек ҚРҰБ-ты, ал 9,8% тек ИПБ-ны атады.

Сонымен қатар, респонденттердің 35,6%-ы зейнетақы жинақтарын «БЖЗҚ-ның өзі басқарады» деген қате пікірде. Бұл жүйелі сипатқа ие болған түсінбеушілік екені де айқын, өйткені жоғары білімді адамдар арасында да қате жауаптардың үлесі (40%-ға дейін) басым.

«Зейнетақы жинақтарына инвестициялық кіріс қалай есептеледі?» деген сұраққа 750 респондент (25,0%) инвестициялық кіріс мөлшері нарықтық жағдайға және активтердің құнына байланысты өзгеретінін дұрыс көрсетті.

Зейнетақы жинақтарының әртүрлі қаржы құралдарына инвестицияланып, инвестициялық кіріс әкелетіні туралы білім деңгейі бойынша 1 682 респондент (56,1%) бұл процесті түсінетінін көрсетті: олар жинақтар тек шоттарда сақталмай, инвестицияланатынын біледі. Оның ішінде 45,6% инвестициялау фактісінен хабардар болса, 10,5% - инвестиция нәтижелерін тұрақты түрде қадағалап отырады.

Зейнетақы жинақтарын пайдалану шарттарына қатысты сауалнамада респонденттерге кең таралған бірнеше тұжырым ұсынылып, олардың ішінен бір қате тұжырымды таңдау сұралды. 1 845 респондент (61,5%) «Зейнетақы жинақтарын БЖЗК-дан кез келген жаста алуға болады» деген пікірді қате деп көрсетті. Бұл шынында да дұрыс емес, себебі Қазақстан заңнамасына сәйкес зейнетақы жинақтарын тек белгілі бір жағдайлар туындағанда ғана алуға болады.

«**Зейнетақы аннуитетін сатып алу үшін зейнетақы жинақтарын сақтандыру ұйымына аударуға кімнің құқығы бар?**» деген сұраққа 869 респондент (29,0%) дұрыс жауап беріп, мұндай құқық 45 жасқа толған және жеткілікті зейнетақы жинағы бар салымшыларға берілетінін атап өтті.

«**БЖЗК-дан төленетін зейнетақы төлемдеріне салық салына ма?**» деген сұраққа 1 141 респондент (38,0%) дұрыс жауап беріп, қазіргі уақытта БЖЗК-дан төленетін зейнетақы төлемдеріне жеке табыс салығы (ЖТС) салынатынын, алайда 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап бұл төлемдерге ЖТС салынбайтынын көрсетті. Жалпы алғанда, респонденттердің 56%-ы зейнетақы төлемдеріне белгілі бір салық салынатынына сенімді, алайда нақты салық түріне қатысты пікірлер әркелкі. Бұл зейнетақы төлемдеріне қатысты салық саясатын түсінудің жеткіліксіздігін көрсетеді.

«Зейнетақы жинақтарының сақталуына мемлекет қандай кепілдіктер береді?» деген сұраққа 1 485 респондент (49,5%) дұрыс жауап беріп, мемлекеттік кепілдік тек міндетті зейнетақы жарналарына қолданылатынын көрсетті. Бұл сұрақ азаматтардың міндетті және ерікті жарналардың айырмашылығын және зейнетақы жинақтарын мемлекеттік қорғау тетіктерін қаншалықты түсінетінін айқындауға мүмкіндік берді.

Осылайша, Қазақстан халқының зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы қаржылық сауаттылығының базалық және озық деңгейлері 2025 жылы алдыңғы екі жылмен салыстырғанда тұрақты өсім көрсетті. Қазақстан азаматтарының басым бөлігі өздерінің БЖЗК-дағы зейнетақы жинақтарын қарттық кезеңдегі негізгі табыс көзі ретінде қарастырады. Халықтың зейнетақы жүйесімен қамтылуы айтарлықтай артты: БЖЗК-ға кемінде бір рет жарна аударған азаматтардың үлесі 2021 жылғы 42,7%-дан 2025 жылы 78,7%-ға дейін өсті. Бұл көлеңкелі жұмыспен қамтудың азайып, зейнетақы бағдарламаларымен қамтудың кеңейгенін көрсетеді.

Сенім деңгейі

«БЖЗК» АҚ-ға деген сенім дәрежесін бағалау да қаржылық сауаттылық деңгейі сияқты жынысы, жасы, тұрғылықты жері және әлеуметтік мәртебесі бойынша жүргізілді.

Зерттеу нәтижелері бойынша **халықтың Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесіне деген сенімінің орташа көрсеткіші – 5,92 балл**, ал **БЖЗК-ға деген сенімнің орташа деңгейі 6,04 балл** болды.

Зейнетақы жүйесі мен БЖЗҚ-ға деген сенім деңгейі қалыпты-оң деңгейде сақталуда. Азаматтардың басым бөлігі бейтарап-позитивті немесе сақтықпен сенетін ұстанымды ұстанады: олар зейнетақы институттарына ашық сенім білдірмегенімен, айқын сенімсіздік те танытпайды.

Ақпараттың қолжетімділігі мен қабылдануы

БЖЗҚ қызметі туралы ақпараттың қолжетімділігін бағалау көрсеткендей, азаматтардың көпшілігі қажетті мәліметтерді ашық әрі оңай табуға болады деп есептейді. Респонденттердің 57,3%-ы негізгі ақпарат еркін қолжетімділікке ие және оны іздеу қиындық тудырмайды деп санайды. Бұл Қордың ресми коммуникация арналары – сайт, мобильді қосымша, байланыс орталығы мен әлеуметтік желілердің ашықтықты қамтамасыз етіп отырғанын көрсетеді.

БЖЗҚ материалдарының түсініктілігі де қолжетімділік бағасымен шамалас: сауалнамаға қатысқандардың 57,3%-ы Қор ақпараты түсінікті әрі қолжетімді тілде берілген деп есептейді.

БЖЗҚ-ны қабылдауды қалыптастыруда ақпарат алынатын медиакеңістіктің маңызы зор. Деректер елдегі медиапрофильдің цифрлық платформаларға қарай жылдам ауысқанын көрсетеді. Респонденттердің 49,1%-ы жаңалықтарды әлеуметтік желілер арқылы алады, бұл оларды негізгі коммуникация арнасына айналдырады. Ең танымал платформалар – Instagram (32,3%), Facebook (13,6%), WhatsApp (11,9%) және Telegram (10,9%). TikTok (9,3%) пен YouTube (6%) визуалды қабылдауды толықтырады.

Теледидар әлі де 29,4% халық үшін маңызды ақпарат көзі болғанымен, ықпалы жағынан әлеуметтік желілерге жол беріп отыр. Ал сайттар (13,7%), радио (5,6%) және газеттер (2,2%) шеткері орынға ығысты. Бұл зейнетақы тақырыбындағы дәстүрлі коммуникация форматтарының тиімділігі төмендеп, мобильді, визуалды және интерактивті арналардың маңызы артқанын білдіреді.

Алынған деректер зейнетақы сауаттылығын одан әрі арттыру, ақпараттық материалдардың қолжетімділігін жетілдіру және халық үшін цифрлық мүмкіндіктерді дамыту қажеттігін көрсетеді.

БЖЗҚ халықты зейнетақы жинақтары туралы өзекті, түсінікті және сенімді ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында жүйелі ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын және цифрлық шешімдерді кеңейтуді одан әрі жалғастырады.

Социологиялық зерттеу нәтижелері бойынша толық есеп БЖЗҚ-ның ресми сайтында орналастырылған

БЖЗҚ 2013 жылғы 22 тамызда «ГНПФ» ЖЗҚ» АҚ негізінде құрылды. БЖЗҚ құрылтайшысы және акционері – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. БЖЗҚ зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады. Зейнетақы заңнамасына сәйкес БЖЗҚ міндетті зейнетақы жарналарын, жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, ерікті зейнетақы жарналарын тартуды, сондай-ақ "Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйым аударған кепілдік берілген депозит бойынша кепілдік берілген өтемнің талап етілмеген сомасы есебінен қалыптастырылған ерікті зейнетақы жарналарын есепке алып, оның есебін жүргізеді, зейнетақы төлемдерін жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ Қор нысаналы активтер мен нысаналы талаптарды есепке алуды, нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтарды (НЖ) есепке алу мен есептеуді, НЖ төлемдерін оларды алушының банк шоттарына есептеуді, "Ұлттық қор – балаларға" бағдарламасы шеңберінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен НЖ қайтарымдарын есепке алуды жүзеге асырады (толығырақ www.enpf.kz сайтында).

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ

ЕНПФ представляет результаты социологического исследования, проведенного в 2025 году

Финансовая грамотность казахстанцев в сфере пенсионного обеспечения продолжает расти: всё больше граждан понимают, как устроена пенсионная система и какие возможности она предоставляет. Это подтверждают результаты ежегодного независимого социологического исследования, проведённого в 2025 году. Целью опроса стало определение уровня финансовой грамотности населения Казахстана в сфере пенсионного обеспечения, степени доверия к пенсионной системе и оценки вовлечённости граждан в накопительную модель.

Оценка уровня финансовой грамотности населения Казахстана в сфере пенсионного обеспечения проведена с учетом гендерных, возрастных, территориальных и статусных характеристик респондентов.

Исследование проведено методом общенационального репрезентативного опроса. В выборку вошли 3000 респондентов из всех регионов Казахстана, включая 17 областей и 3 города республиканского значения (Астана, Алматы, Шымкент). Анкетирование проводилось среди взрослого населения (18+), проживающего в сельской и городской местности. Всего опрошено 1 473 мужчины и 1 527 женщин. Распределение по социальному статусу выглядит следующим образом: наёмные работники 2031 (67,70%), самозанятые – 831 (27,70%) и безработные 138 (4,60%).

Основной блок анкеты исследования состоит из 26 вопросов, направленных на выявление финансовой грамотности населения Казахстана в сфере пенсионного обеспечения, а также определение степени доверия к пенсионной системе Казахстана и АО «ЕНПФ» (ЕНПФ, Фонд), выявление уровня доступности, информированности и восприятия информации населением о деятельности Фонда.

Исследование позволило определить принадлежность граждан к группам *базового* и *продвинутого* уровней финансовой грамотности.

Базовый уровень.

Вопросы базового уровня финансовой грамотности направлены на определение знаний об ответственности за пенсионное обеспечение, структуре казахстанской пенсионной системы, видах, размере и источниках пенсионных выплат, функциях Фонда, официальном возрасте выхода на пенсию в Республике Казахстан. Результат опроса респондентов на данном уровне финансовой грамотности составил **74,2%** (в прошлом году - **73,8%**).

В части анкетирования, касающейся **видов пенсионных выплат, существующих в нашей стране**, 1748 респондентов (**58,3%**) осведомлены, что в стране существуют два вида пенсионных выплат: из государственного бюджета (базовая и солидарная пенсии) и выплаты из ЕНПФ за счёт накоплений, сформированных из обязательных и добровольных взносов. Данный показатель свидетельствует о достаточно высоком уровне информированности о ключевых элементах пенсионной архитектуры и понимании населением смешанного характера пенсионной модели.

На вопрос: **«Чем занимается ЕНПФ?»** 1491 респондент (**49,7%**) правильно указали, что ЕНПФ занимается сбором обязательных и добровольных пенсионных взносов, ведением учёта пенсионных накоплений, а также осуществлением пенсионных выплат за счет пенсионных накоплений.

Ответы на вопрос: «**Какие виды пенсионных взносов в ЕНПФ Вы знаете?**» продемонстрировали, что население в целом хорошо ориентируется в основных видах пенсионных взносов (наиболее узнаваемым видом стали обязательные пенсионные взносы (ОПВ), который знают 90,1% респондентов). 2 413 респондентов (**80,4%**) верно указали размер ОПВ - 10% от дохода.

Доля респондентов, осведомленная о наличии ОПВР, составила 25,6%, ОППВ, уплачиваемых работодателем в пользу работников, занятых во вредных условиях труда, - 21,2%. Достаточно высокая доля респондентов (43,2%) знает о возможности ДПВ, что свидетельствует о растущем интересе населения к долгосрочному финансовому планированию и самостоятельному формированию пенсионного капитала.

На вопрос: «**Какой в Казахстане пенсионный возраст?**» 2 523 респондента (**84,1%**) правильно указали, что в стране действует дифференцированный возраст выхода на пенсию: 63 года для мужчин и 61 год в 2025 году для женщин. Это отражает хорошее понимание текущей пенсионной политики и тех изменений, которые происходили в последние годы в отношении пенсионного возраста женщин.

Отметим, что статус занятости оказывает заметное влияние на точность знаний о пенсионном возрасте в Казахстане. Наемные работники - наиболее информированная группа (84,9%). Это объясняется тем, что они систематически взаимодействуют с работодателями, бухгалтерией и чаще получают официальную информацию. Самозанятые информированы хуже, чем наемные работники, но лучше безработных (82,8%). Возможная причина - нерегулярный контакт с финансовыми структурами и отсутствие работодателя как источника информации. Безработные являются группой с наибольшим числом ошибок: правильный ответ - 79,7%.

На вопрос: «**Как узнать о состоянии своего индивидуального пенсионного счета?**» 2 959 респондентов (**98,6%**) ответили верно: узнать данную информацию можно посредством личного обращения в ЕНПФ, выписки на почтовый адрес, электронный адрес, в личном кабинете на сайте ЕНПФ, мобильном приложении ЕНПФ, на портале электронного правительства www.egov.kz, в ЦОНе.

Продвинутый уровень.

Для определения продвинутого уровня финансовой грамотности респондентам были предложены вопросы, требующие расширенных знаний, включая понимание принципов инвестирования пенсионных активов, порядка расчёта пенсионных выплат, механизма пенсионного аннуитета, особенностей налогообложения в накопительной пенсионной системе, а также государственной гарантии сохранности пенсионных накоплений. По итогам опроса общий коэффициент продвинутого уровня составил **45,3%** (в прошлом году - 45,2%).

На вопрос: «**Кто осуществляет инвестирование пенсионных активов для получения инвестиционного дохода?**» 1745 опрошенных (**58,2%**) ответили верно, указав Национальный банк Республики Казахстан (НБРК) и/или управляющих инвестиционным портфелем (УИП) по выбору вкладчика. При этом почти треть опрошенных (34,1%) указали в качестве доверительных управляющих НБРК и УИП. Этот показатель демонстрирует хороший уровень осведомленности, но недостаточный для полноценного понимания принципов управления пенсионными средствами. 14,3% респондентов отметили только НБРК, тогда как 9,8% указали лишь УИП.

Отметим, что существует устойчивое заблуждение, что пенсионными накоплениями управляет «сам ЕНПФ» - так считают 35,6% опрошенных, хотя это неверно. Причем этот пробел

носит системный характер: даже среди людей с высшим образованием доля ошибочных ответов высока (до 40% упоминают ЕНПФ как инвестора).

На вопрос: **«Как начисляется инвестиционный доход на пенсионные накопления?»** 750 респондентов (25,0%) верно полагают, что размер инвестиционного дохода варьируется в зависимости от рыночной конъюнктуры и стоимости активов.

В области знаний о том, что **пенсионные накопления инвестируются в различные финансовые инструменты и приумножаются за счет инвестиционного дохода**, 56,1% респондентов (1 682 человека) продемонстрировали понимание этого процесса: они осведомлены о том, что пенсионные накопления не просто хранятся на счетах, а инвестируются и приносят доход. При этом 45,6% знают об инвестировании, а 10,5% регулярно отслеживают его результаты.

В рамках опроса респондентов по поводу **условий изъятия пенсионных накоплений** был предложен ряд распространенных утверждений о правилах использования пенсионных накоплений, среди которых необходимо было выбрать одно неверное. Это позволило оценить уровень осведомленности населения о том, как работают пенсионные выплаты, условиях их получения. 1 845 респондентов (61,5%) в качестве «неверного» утверждения выбрали фразу: «Забрать свои пенсионные накопления из ЕНПФ можно в любом возрасте». Это действительно неправильное утверждение, поскольку по законодательству Казахстана пенсионные накопления можно изъять только при наступлении определенных условий.

На вопрос **«Кто имеет право на перевод пенсионных накоплений в страховую организацию для приобретения пенсионного аннуитета?»** 869 респондентов (29,0%) ответили верно: такое право имеют вкладчики по достижении 45-летнего возраста при достаточности пенсионных накоплений.

На вопрос **«Облагаются ли пенсионные выплаты из ЕНПФ налогом?»** 1141 респондент (38,0%) ответил верно, отметив, что в настоящее время пенсионные выплаты из ЕНПФ облагаются индивидуальным подоходным налогом (ИПН), но с 1 января 2026 года они не будут облагаться ИПН. Совокупно 56% респондентов убеждены, что выплаты облагаются тем или иным налогом, однако мнение о конкретном виде налога крайне неоднородно. Такая диспропорция восприятия отражает отсутствие четкого понимания налоговой политики в отношении пенсионных выплат.

На вопрос: **«Какие вы знаете гарантии государства по сохранности пенсионных накоплений?»** 1485 респондентов (49,5%) опрошенных ответили верно, указав, что государственная гарантия распространяется только на обязательные виды пенсионных взносов. Этот вопрос позволил определить, насколько население различает обязательные и добровольные взносы и понимает механизмы государственной защиты пенсионных накоплений.

Таким образом, в 2025 году базовый и продвинутый уровни финансовой грамотности населения Казахстана в сфере пенсионного обеспечения демонстрируют устойчивый рост по сравнению с двумя предыдущими годами. Большинство граждан Казахстана в 2025 году рассматривают собственные пенсионные накопления в ЕНПФ как главный источник дохода на пенсии. Вовлеченность населения в пенсионную систему существенно повысилась: доля граждан, когда-либо делавших взносы в ЕНПФ выросла с 42,7% в 2021 году до **78,7% в 2025-м**. Этот факт отражает сокращение теневой занятости и рост охвата пенсионными программами

Уровень доверия

Оценка степени доверия к АО «ЕНПФ», как и уровня финансовой грамотности, проводилась в разрезе пола, возраста, места проживания и социального статуса респондентов.

Как продемонстрировало исследование, **средний показатель уровня доверия населения к пенсионной системе Республики Казахстан** сложился на уровне **5,92 баллов**.

Опрос, направленный на определение **среднего уровня доверия респондентов к ЕНПФ**, показал, что он составляет **6,04 баллов**.

Уровень доверия к пенсионной системе и ЕНПФ сохраняется на умеренно-положительном уровне. Абсолютное большинство граждан занимает нейтрально-позитивную или осторожно-доверительную позицию: не проявляя резкого недоверия, но и не выражая полного доверия пенсионным институтам.

Доступность и восприятие информации населением

Оценка доступности информации о деятельности ЕНПФ показывает, что для большинства граждан необходимые сведения воспринимаются как достаточно открытые и легко находимые. Так, **57,3%** респондентов считают, что основная информация находится в свободном доступе и не вызывает трудностей при поиске. Это свидетельствует о том, что официальные каналы коммуникации – сайт Фонда, мобильное приложение, колл-центр и социальные сети выполняют свою функцию и обеспечивают прозрачность деятельности.

Оценка понятности материалов ЕНПФ населением в целом схожа с оценкой доступности. Чуть более половины опрошенных (**57,3%**) считают, что информация Фонда изложена понятно и доступно.

Особое значение для формирования восприятия ЕНПФ имеет медиасреда, через которую население получает актуальную информацию. Данные показывают, что медиапрофиль страны стремительно смещен в сторону цифровых платформ. 49,1% респондентов получают новости через социальные сети, что делает их главным каналом коммуникации. Наиболее популярны Instagram (32,3%), Facebook (13,6%), WhatsApp (11,9%) и Telegram (10,9%). TikTok (9,3%) и YouTube (6%) дополняют медиакартину, формируя визуальное поле восприятия. Телевидение, хоть и остается значимым источником для 29,4% населения, уже уступает соцсетям по влиянию, а сайты (13,7%), радио (5,6%) и газеты (2,2%) занимают периферийное положение. Это означает, что традиционные форматы коммуникации по пенсионной теме постепенно теряют эффективность, уступая место мобильным, визуальным и интерактивным каналам.

Полученные данные подчеркивают необходимость дальнейшей популяризации пенсионной грамотности, повышения доступности информационных материалов и расширения цифровых возможностей для населения.

ЕНПФ продолжит осуществлять системную информационно-разъяснительную работу, расширение цифровых решений, чтобы обеспечить населению доступ к актуальной, понятной и надёжной информации о пенсионных накоплениях. Полный текст [отчета по результатам социисследования](#) размещен на сайте ЕНПФ.

ЕНПФ создан 22 августа 2013 года на базе АО «НПФ «ГНПФ». Учредителем и акционером ЕНПФ является Правительство Республики Казахстан в лице ГУ «Комитет государственного имущества и приватизации» Министерства финансов Республики Казахстан. Доверительное управление пенсионными активами ЕНПФ осуществляет Национальный Банк Республики Казахстан. В соответствии с пенсионным законодательством ЕНПФ осуществляет привлечение обязательных пенсионных взносов, обязательных пенсионных взносов работодателя, обязательных профессиональных пенсионных взносов, добровольных пенсионных взносов, а также зачисление и учет добровольных пенсионных взносов, сформированных за счет не востребовавшей суммы гарантийного возмещения по гарантируемому депозиту, перечисленной организацией, осуществляющей обязательное гарантированное депозитов, в соответствии с Законом Республики Казахстан "Об обязательном гарантировании депозитов, размещенных в банках второго уровня Республики Казахстан", обеспечивает осуществление пенсионных выплат. Также Фонд осуществляет

учет целевых активов и целевых требований, учет и зачисление целевых накоплений (ЦН) на целевые накопительные счета, выплат ЦН их получателю на банковские счета, учет возвратов ЦН в порядке, определенном Правительством Республики Казахстан в рамках программы «Национальный фонд – детям». (Подробнее на www.enpf.kz).